

2020-05-06

White arkitekter AB
Magasinsgatan 10
Box 2502
SE-403 17 Göteborg
Tel +46 (0)31-60 86 00
www.whitearkitekter.com

Yttrande

Promemoria DS 2020:4,

Dnr FI2020/00475/BB

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar

Promemoria Klimatdeklaration för byggnader, DS 2020:4

White arkitekter vill härmed delge sina synpunkter på Regeringens promemoria Klimatdeklaration av byggnader DS 2020:4, med Förslag till lag om klimatdeklaration för byggnader och Förslag till lag om ändring i plan-och bygglagen (2010:900).

Sammanfattning

White arkitekter tillstyrker de båda lagförslagen. Vi tycker att förslaget att införa klimatdeklarationer av byggnader är mycket bra. Det är ett viktigt steg för att minska byggbranschens klimatpåverkan och för att nå de nationella och globala klimatmålen. Vi anser dock att för att klimatdeklarationen ska bli ett effektivt och proaktivt verktyg för att minska klimatpåverkan, så är det mycket angeläget att snarast införa tydligare kravnivåer för utsläpp av växthusgaser.

Vi tycker även att omfattningen bör innefatta nya material vid ombyggnad samt installationer vid nybyggnad. Vi förespråkar även att modul B6, klimatpåverkan av driftsenergi, ska ingå i beräkningarna. Vi ser även att klimatdeklarationen på sikt kan bli ett viktigt verktyg för att stimulera till cirkulära materialflöden, men då bör rivning av befintlig byggnad ingå i livscykelberäkningen.

I förslaget bör det tydligare framgå att LCA-analyser ska göras i ett tidigt projekteringsskede, eftersom det är då det finns möjlighet att påverka materialval och utformningen av byggnaden.

Göteborg
Stockholm
Malmö
Halmstad
Linköping
Umeå
Uppsala
Västerås
Örebro
Köpenhamn
London
Kiruna
Oslo

The logo for White arkitekter, featuring the word "white" in a lowercase, teal-colored, sans-serif font. The letter "e" is stylized with a circular arrow around its right side, suggesting a cycle or sustainability.

Syfte och målsättning

Enligt promemorian är syftet med klimatdeklarationen att minska klimatpåverkan från nyuppförda byggnader och syftet med lagen är initialt att öka medvetenheten och kunskapen om byggnaders klimatpåverkan. Detta bedöms i sin tur förbättra förutsättningarna för marknadens aktörer att välja produkter och lösningar med mindre klimatpåverkan.

Införandet av en lag som har lärande som mål är viktigt, men det kommer inte att vara tillräckligt för att byggbranschen ska styra mot halverade växthusgasutsläpp till 2030 (*enligt Fossilfritt Sverige: Färdplan för klimatneutral leverantörskedja i bygg-och anläggningssektorn*). För att klimatdeklarationen ska bli ett effektivt och proaktivt verktyg för att minska branschens klimatpåverkan, anser vi att det är angeläget att lagen kompletteras med kravnivåer för utsläpp.

Vi skulle vilja lyfta fram ett annat syfte som inte nämns: Klimatdeklarationen skulle även kunna bli ett viktigt verktyg för att ställa om till en mer cirkulär ekonomi, men då behöver rivning finnas med i livscykelanalysen. Detta är till exempel relevant vid nybyggnation, ifall det redan finns en byggnad som måste rivras för att ersättas med den nya. Istället för att livscykelanalysen enbart gäller för den nya byggnaden så borde den knytas till fastigheten/tomten. De befintliga materialen är en resurs som kan tas tillvara och de material som återbrukas kan ge en "lättnad" för den nya byggnadens klimatpåverkan. Material som inte återbrukas blir istället en belastning. Detta sätt skulle kunna ge ett tydligare incitament att återbruka både byggnader och byggmaterial som redan finns på platsen. För att minska branschens klimatpåverkan, kommer det bli nödvändigt att ta vara på det befintliga i mycket större utsträckning. Att bygga om istället för att bygga nytt kan innebära betydligt lägre klimatutsläpp, beroende på vilka material som används och hur man tar hand om rivningsmaterialen. Klimatdeklarationen kan spela en viktig roll i att öka medvetenheten kring detta och att stimulera till mer cirkulära materialflöden.

Byggnader som omfattas av kravet

Vi tycker att kravet på klimatdeklaration inte bara ska omfatta nybyggnation, utan även bör omfatta material vid ändring av byggnad, ombyggnad och tillbyggnad.

Byggnadsdelar som omfattas

Förslaget anger att klimatpåverkan ska redovisas för bärande konstruktionsdelar, klimatskärm och icke bärande innerväggar. Det är bra att garage och källare ska ingå, eftersom dessa, utifrån vår erfarenhet, kan stå för en förhållandevis stor andel av klimatpåverkan i byggnaden.

Vi tycker att även installationer bör ingå i klimatdeklarationen, särskilt om modul B6 inkluderas i LCA-beräkningarna (se förslag nedan). Installationerna kan stå

för en avsevärd andel av klimatpåverkan i en byggnad. För att förenkla beräkningarna kan en avgränsning göras till att enbart inkludera installationer för produktion eller distribution av värme, kyla, varmvatten, ventilation och solenergi (på byggnaden). Byggnader idag tenderar att bli väldigt installationstäta (ofta i syfte att bli mer energieffektiva) men det är viktigt att energioptimeringen i sig inte bidrar till en högre klimatpåverkan ur ett LCA-perspektiv. Vi tycker det är viktigt att optimera systemval och byggnadsutformning kopplat till både klimatpåverkan och till driftenergi.

Livscykelberäkningar

Vi tycker att LCA-beräkningarna, redan i första steget, bör kompletteras med modul 6, dvs klimatpåverkan orsakad av driftsenergi i användningsskedet. Det kan stimulera till att optimera systemval och utformning både kopplat till materialanvändning och till driftenergi.

Boverket bör ta fram en tydlig vägledning för hur beräkningar ska genomföras. En förenklad LCA analys kan leda till suboptimeringar, så det är viktigt att den förenklade analysen ger robusta svar som effektivt styr mot minskningar av växthusgasutsläpp i hela värdekedjan.

Enligt motiv i avsnitt *Syfte och målsättningar*, tycker vi att rivning av befintliga byggnader bör ingå i livscykelberäkningen vid uppförande av ny byggnad.

Konsekvenser för arkitekten

I promemorian anges att arkitekternas roll och ansvar marginellt kommer att påverkas av en lag om klimatdeklaration. Vi tycker tvärtom att arkitekten har en betydande roll för klimatdeklarationen (och minskad klimatpåverkan) redan i tidigt skede, eftersom det är den aktör som utformar den initiala gestaltningsidén, har kontroll över geometrin, föreslår material och utformar planlösningar. Boverket bör istället framhålla arkitekternas betydelse, för att på så sätt öka förståelsen hos byggherrarna att klimatpåverkan behöver hanteras redan i designskedet och att det behöver finnas tid för utredningar av olika material- och konstruktionsval. Genom att arbeta med klimatfrågan i tidigt skede blir det inte bara en mer kostnadseffektiv process, utan det skapar bättre förutsättningar för att minska byggnadens klimatpåverkan.

Förslagsvis tar Boverket fram en process för hur arbetet med klimatberäkningar bör utföras succesivt från tidigt skede till färdig byggnad. Informationsobalansen kan överbryggas fortare om klimatkalkylen görs redan i tidigt skede i projekteringen och förfinas med högre detaljeringsgrad genom projektets gång.

Övrigt

Vi är mycket positiva till att Boverket har fått i uppdrag att ta fram en plan för den fortsatta utvecklingen av klimatdeklarationen för att kunna inkludera hela livscykeln och omfatta gränsvärden för klimatpåverkan.

Göteborg 2020-05-06

Anna Graaf
Hållbarhetschef White

anna.graaf@white.se
Tel: 031-608628/mobil: 0705-101662